

УДК 330.87:177.55(477)

СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ І БІДНІСТЬ В УКРАЇНІ

О. О. Чуприна, кандидат економічних наук, доцент

Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

Визначено сутність та види бідності. Охарактеризовано основні методики кількісного оцінювання бідності та соціальної нерівності. Проаналізовано соціальну структуру сучасного українського суспільства. Визначено рівень бідності в Україні та обґрунтовано наслідки ситуації, що склалася, для майбутнього соціально-економічного розвитку країни.

Ключові слова: соціальна нерівність, абсолютна та відносна бідність, злиденність, показники бідності та соціальної нерівності, людський розвиток.

Постановка проблеми. Боротьба з бідністю є однією з найважливіших глобальних проблем сучасності. Але в Україні вона актуалізувалася порівняно недавно з початком ринкових трансформацій. Слід визнати, що в умовах планової економічної системи, яка існувала в СРСР, вдалося забезпечити всім необхідним переважну більшість населення, тому бідність як явище була майже повністю подолана. Перехідні процеси, що розпочалися наприкінці 80-х – на початку 90-х років ХХ ст., не лише відродили цю проблему, а й зробили її найбільш болючішою для сучасного українського суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теми соціальної нерівності та бідності широко представлені у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі. Треба зазначити, що вітчизняні дослідження, присвячені цій проблематиці, мають певну перерваність: 20–80-ті роки ХХ ст. позначилися паузою у вивченні цих питань, адже вважалося, що в СРСР суттєвої соціальної нерівності не існувало і не могло існувати. Лише наприкінці 80-х – на початку 90-х років питання соціальної диференціації та зубожіння населення стали об'єктом уваги вітчизняних економістів, соціологів та політологів, які досліджували причини, наслідки і шляхи подолання бідності, пропонували власні методики її вимірювання, намагалися обґрунтувати особливості формування нової соціальної структури українського суспільства. Серед них, зокрема, слід назвати С. Башкірова, В. Броницьку, О. Васильєва, О. Крикун, Е. Лібанову, М. Міщенко, С. Полякову, А. Реут, Н. Холод, С. Тютюнникову, Л. Шангіну, Л. Шевченко, В. Шишкіна, В. Юрчишина та ін. [1; 2; 6, 10–12].

Формулювання цілей. Метою статті є обґрунтування підходів щодо якісного та кількісного оцінювання соціальної структури населення; здійснення на їх основі аналізу соціальної нерівності і бідності у сучасній Україні, а також визначення впливу цих явищ на людський розвиток.

Виклад основного матеріалу. Можна виділити два основні підходи стосовно питань бідності та соціальної нерівності: соціал-дарвінівський та соціал-

зрівняльний (егалітарний). Представники першого (Г. Спенсер, П. Ж. Прудон та ін.) вважають ці явища не тільки цілком природними, неминучими, а й бажаними, суспільно корисними. Адже прагнення отримати додаткові блага є важливим стимулом для підвищення рівня продуктивності виробничої діяльності як окремого індивіда, так і суспільства в цілому. На думку представників егалітарного підходу (К. Маркс, Ф. Енгельс, Е. Реклю та ін.), бідність є хворобою суспільства, з якою необхідно боротися, у тому числі шляхом переходу від приватної до суспільної власності на засоби та результати виробництва. У сучасних теоріях використовують раціональні ідеї обох підходів, наголошуючи на тому, що соціальна нерівність має як негативні, так і позитивні сторони.

Прийнято виділяти два види бідності: абсолютну та відносну.

Абсолютна бідність – стан, при якому доходи індивіда або домогосподарства не можуть забезпечити рівень споживання, що відповідає мінімальним нормативам для даного суспільства (ці нормативи можуть бути закріплені на законодавчому рівні чи існувати у масовій свідомості) [3, с. 257].

Л. А. Гордон виділяє три ступені абсолютної бідності [3, с. 258]:

- злиденність – найбільш глибока бідність; стан, що не дозволяє індивіду забезпечити навіть фізіологічні потреби (недоїдання чи навіть голод);
- нужденність – середній рівень бідності; охоплює ту частину населення, що може задовольнити лише найпростіші фізіологічні потреби, але при цьому навіть найпростіші соціальні потреби залишаються незадоволеними;
- незабезпеченість – такий рівень життя, при якому задовольняються основні фізіологічні та соціальні потреби, хоча й на низькому рівні (є можливість ситно харчуватися, оновлювати гардероб, лікуватися і навіть відпочивати, але якість благ, що задовольняють ці потреби, є невисокою).

Злиденність передбачає дохід нижче фізіологічного мінімуму. Нужденність – дохід вище фізіологічного, але нижче прожиткового мінімуму. Незабезпеченість пов'язана з доходом, вищим за прожитковий мінімум, що знаходиться приблизно на рівні середньої заробітної плати або двох прожиткових мінімумів [3, с. 258].

Відносна бідність – це нездатність забезпечити пристойний для даного суспільства рівень життя. Відносна бідність виявляється при порівнянні індивідом власних можливостей із можливостями інших членів суспільства сьогодні або із їх власними можливостями в минулому. Якщо абсолютна бідність характеризує переважно фізіологічні ознаки, то відносна – соціальні. Відносно бідними можна вважати тих, хто хоча й живе у певному матеріальному достатку, все ж таки відчуває обмеження в соціальній, культурній, політичній сферах та брак вільного часу і можливостей відпочинку. З визначення відносної бідності випливає її принципова неподоланність. У цьому її відмінність від абсолютної бідності, розв'язати проблему якої в принципі можливо [3, с. 264–266].

Важливим питанням при дослідженні бідності є методика її кількісного оцінювання. Існує низка показників, розрахунок яких базується на даних щодо рівня і структури доходів та витрат населення. Базою для розрахунків можуть

виступати медіанні витрати, середні, модальні, медіанні, кuartильні або децильні рівні доходу, а також фізіологічний та прожитковий мінімуми.

Середній дохід розраховується як відношення загальної суми доходів усіх членів суспільства до їх сукупної чисельності.

Модальний дохід – рівень доходу домогосподарств (у розрахунку на одну особу), який найчастіше отримують члени суспільства.

Медіанний дохід – дохід домогосподарств (у розрахунку на одну особу), що стоять усередині ранжованого за рівнем доходу ряду розподілу (тобто порівняно з ними 50 % населення мають доходи рівні або нижчі, а інші 50 % – рівні або вищі).

Кuartильний (верхній або нижній) дохід – сумарний дохід 25 % найбільш багатих або найбільш незаможних членів суспільства.

Кvинтильний (верхній або нижній) дохід – сумарний дохід 20 % найбільш багатих або найбільш незаможних членів суспільства.

Децильний (верхній або нижній) дохід – сумарний дохід 10 % найбільш багатих або найбільш незаможних членів суспільства.

Медіанні витрати – витрати домогосподарств (у розрахунку на одну особу), що стоять всередині ранжованого за рівнем витрат ряду розподілу.

В соціальній статистиці використовують такі показники бідності [3, с. 283–287]:

1. Рівень бідності (масштаб бідності, межі бідності, коефіцієнт бідності) – це частка населення, що мають середньодушові доходи, нижчі за певний стандарт (найчастіше за прожитковий мінімум).

2. Дефіцит доходу – загальна сума грошових коштів, необхідних суспільству для покриття різниці між існуючими доходами бідних і встановленим стандартом.

3. Коефіцієнт глибини бідності (зазор бідності) – дефіцит доходу в розрахунку на одного бідного.

Стандартом, що виступає як база порівняння, тобто межею бідності, можуть бути [3, с. 252; 2, с. 52–53]:

для абсолютної бідності:

– прожитковий мінімум (його розмір визначається вартістю споживчого кошика, склад якого кожна країна визначає самостійно);

– міжнародні критерії, запропоновані ООН (1 дол. США за паритетом купівельної спроможності (ПКС) на день для країн з теплим кліматом, 2,15 дол. США за ПКС на день для країн з помірним кліматом, 4,3 дол. США за ПКС на день для країн Східної Європи та СНД);

для відносної бідності:

– 60 % медіанного доходу;

– 50 % середньодушового доходу;

– 75 % медіанних витрат (60 % медіанних витрат є межею злиденності).

Абсолютно бідними також вважають тих, хто витрачає на харчування понад 60 % свого доходу (частка витрат на продовольство в загальному обсязі витрат домогосподарств має назву коефіцієнта Енгеля) або чия калорійність харчування

є меншою за 2100 ккал на добу [2, с. 52]. До бідних можна віднести також осіб, позбавлених можливості споживати певні блага, які, наприклад, не мають набору з трьох найбільш поширених товарів тривалого використання (кольорового телевізора, пральної машини та холодильника) або позбавлені нормальних житлових умов (з центральним газопостачанням, водогоним та каналізацією) [2, с. 57].

Рівень бідності можна також оцінити опосередковано через показники рівномірності розподілу доходів. Зазвичай, чим більш нерівномірно розподілені доходи усередині суспільства, тим більша частина населення вважатиме себе бідною. Для оцінювання рівномірності розподілу доходу використовують такі показники [3, с. 281].

1. Коефіцієнт Лоренца (L):

$$L = \frac{\sum_{i=1}^n |y_i - x_i|}{2},$$

де y_i – частка доходів i -ої групи населення;

x_i – кількість осіб, що входять до складу i -ої групи;

n – кількість соціальних груп;

2. Коефіцієнт Джині (G):

$$G = 1 - 2 \sum_{i=1}^n x_i \text{ cum } y_i + \sum_{i=1}^n x_i y_i,$$

де $\text{cum } y_i$ – кумулятивна частка доходу i -ої і попередніх груп населення;

3. Квартильний коефіцієнт – співвідношення сукупних доходів 25 % населення з найвищими та 25 % населення з найнижчими доходами.

4. Квінтільний коефіцієнт – співвідношення сукупних доходів 20 % населення з найвищими та 20 % населення з найнижчими доходами.

5. Децильний коефіцієнт – співвідношення сукупних доходів 10 % населення з найвищими та 10 % населення з найнижчими доходами.

Графічно ступінь нерівномірності розподілу доходів ілюструється за допомогою кривої Лоренца.

Зазначені методи дають можливість об'єктивно оцінити бідність. Але їх практичне використання має певні недоліки, головний з яких – складність отримання своєчасної, повної та достовірної інформації щодо рівня доходів, витрат та наявних ресурсів домогосподарств. Особливо болючим це питання стає, коли йдеться про дослідження рівня та джерел доходів в умовах існування потужного тіньового сектору, що є характерним для сучасної України (за різними оцінками, тіньовий сектор вітчизняної економіки коливається в межах 30–50 % ВВП) [7, с. 4].

Розв'язати цю проблему можна на основі використання суб'єктивного підходу до оцінювання бідності. Останній базується на вивченні результатів самоідентифікації індивідів, перед якими ставиться завдання оцінити споживчі можливості своїх доходів або віднести себе до певної верстви населення [2, с. 55].

При дослідженні відповідності доходів потребам населення респондентам пропонують віднести себе до однієї з чотирьох груп, а саме:

- 1) тих, кому не вдається забезпечити навіть нормальне харчування;
- 2) тих, хто постійно відмовляється від самого необхідного, крім харчування;
- 3) тих, кому коштів достатньо для задоволення поточних потреб, але не вистачає для заощаджень;
- 4) тих, кому коштів достатньо для задоволення поточних потреб і заощаджень.

Представники перших двох груп вважаються бідними, а лише першої – злиденними. Можливе використання й інших групувань, але кількість груп і принцип їх формування суттєво не відрізняються від зазначеного. При самотійному віднесенні себе до певної верстви населення респондентам, як правило, пропонують такі варіанти відповіді: бідні, середній клас та заможні [2, с. 56].

Оцінювання рівня бідності на основі самоідентифікації має суттєвий недолік, закладений в самій сутності цього методу, – суб'єктивність. Людина оцінює власний добробут, спираючись на особисті уявлення про бідність та заможність, які можуть швидко змінюватися, часто без об'єктивних передумов, а також на власний настрій та майбутні очікування. Тому користуватися виключно суб'єктивними оцінками бідності недостатньо. Необхідно знайти такі підходи, які б одночасно враховували і об'єктивні критерії, і думку населення щодо рівня власного добробуту.

З цією метою у сучасній практиці розвинених європейських країн використовується індекс консенсусної депривації, що відповідає зазначеним вимогам. Цей показник розраховується за такими етапами:

- респондентам пропонується назвати товари та послуги, без яких нормальне існування людини в цій країні неможливе;
- складається загальний список таких благ;
- респонденти позначають, чи володіють вони благами із складеного списку;
- визначається кількість бідних, до яких відносять осіб, що не мають трьох або більше благ з переліку.

Індекс консенсусної депривації – це показник «бідності за умовами життя». Він визначається не величиною доходу індивідів, а ступенем задоволення основних потреб сучасної людини [2, с. 56].

Значний інтерес становить також методика визначення рівня бідності, запропонована ООН. Вона дозволяє не тільки оцінювати рівень бідності в країні, а й робити міжнародні порівняння. Багатомірний індекс бідності, представлений у звітах ПРООН щодо людського розвитку, є показником бідності за умовами життя, оскільки він відображає депривації (позбавлення) домогосподарств у сферах освіти, охорони здоров'я та рівня життя.

При розрахунку цього індексу індикаторами бідності виступають десять показників, які відображають три складові людського розвитку: рівені освіти, охорони здоров'я та добробуту населення. Кожен з цих індикаторів має свою вагу при розрахунку сумарної кількості депривацій в окремих домогосподарствах. Перелік показників та їх ваги наведено в табл. 1.

Індивід визнається бідним, якщо кількість зважених депривацій, яких він зазнає, перевищує певну межу, а саме – три зважені позбавлення. Потім визначається коефіцієнт бідності, тобто частка населення країни, що належить до категорії бідних. Наступний крок передбачає розрахунок середньої кількості зважених депривацій серед бідного населення – інтенсивність бідності. Добуток двох останніх показників дає значення безпосередньо багатомірного індексу бідності, який складає національну міру бідності і характеризує середню кількість зважених депривацій на душу населення країни [4, с. 221–222].

Т а б л и ц я 1

Індикатори бідності та їх ваги, що використовуються ПРООН при розрахунку багатомірного індексу бідності [4, с. 221–222]

Складова людського розвитку, що характеризується за допомогою показників	Показники бідності (депривації, яких зазнають домогосподарства)	Вага показника при розрахунку загального числа депривацій, яких зазнає домогосподарство
Освіта	Жоден з членів домогосподарства не має п'ятирічної шкільної освіти	1,67
	Як мінімум одна дитина шкільного віку не відвідує школу	1,67
Охорона здоров'я	Як мінімум один член домогосподарства недоїдає	1,67
	Одна дитина або більше померли	1,67
Умови життя (добробут)	Відсутність електрики	0,56
	Відсутність чистої питної води	0,56
	Відсутність доступу до нормальної каналізації	0,56
	Земляні підлоги в домі	0,56
	Домогосподарство використовує для опалення «брудне» паливо для виготовлення їжі: гній, дрова, деревне вугілля	0,56
	Домогосподарство не має автомобіля і володіє максимум одним з таких технічних засобів: велосипед, мотоцикл, радіоприймач, холодильник, телефон, телевізор	0,56

ПРООН пропонує також методику визначення втрат потенціалу людського розвитку за рахунок соціальної нерівності. [4, с. 216–219].

Слід зазначити, що різні методики визначення бідності та соціальної нерівності дають неоднакові результати. Тому вони мають використовуватися комплексно. Тільки на цій основі з'являється можливість достовірно оцінити бідність в країні та обґрунтувати основні напрями соціальної політики щодо її подолання.

Так, за даними Держкомстату України, в 2009 р. частка населення із середньодушовими доходами, нижчими за прожитковий мінімум, складала 30,4 % за грошовими доходами та 21,4 % за загальними доходами (для порівняння: у 2000 р. значення відповідних показників становило 87,9 % та 80,2 %, у 2008 р. – 25,6 % та 18,1 %). При цьому грошові доходи у 20 % найбільш забезпеченого населення були у 4,1 разу вище, ніж у 20 % найменш забезпеченого, а загальні доходи були більшими у 3,7 разу (у 2000 р. значення показників становили 6,0 та 4,4 разу, в 2008 р. – 4,2 та 3,8 разу відповідно) [9, с. 403].

У 2009 р. середньомісячний наявний дохід на душу населення склав 1217,2 грн, отже, межею відносної бідності, що становить 50 % від цієї цифри є 608,6 грн. Якщо межею відносної бідності вважати 60 % медіанного доходу, то вона буде проходити на рівні 533,2 грн, адже медіанний середньодушовий грошовий дохід у 2009 р. складав 888,6 грн. Доходи, менші, ніж 608,6 грн. на одну особу, мали 20,8 % домогосподарств України, а менші за 533,2 грн – 14,2 % [розраховано за даними 9, с. 395, 404].

Наведені цифри показують, що межа відносної бідності в Україні є значно нижчою, ніж межа абсолютної бідності (у IV кварталі 2009 р. рівень прожиткового мінімуму становив 701 грн), що є яскравим свідченням загального низького рівня життя населення. До того ж, очевидною стає недоцільність використання показників 50 % середнього та 60 % медіанного доходу на одну особу як меж відносної бідності.

Що стосується аналізу структури витрат, то в 2009 р. у середньому 55,0 % сукупних витрат домогосподарств припадало на продовольчі товари. Для домогосподарств сільської місцевості ця цифра була ще більшою – 60,1 %. Порівняно з 2000 р. ситуація значно поліпшилася: тоді на харчування припадало понад 2/3 сукупних витрат домогосподарств. А порівняно з 2008 р. – дещо погіршилася: значення частки витрат на їжу складало 53,0 %. Але навіть таке значення цього показника є свідченням низького рівня життя переважної частини населення України. Калорійність харчування населення України в цілому є задовільною: в 2009 р. вона складала 2946 ккал на добу (для порівняння: значення цього показника у 1990 році становило 3597 ккал, у 2000 р. – 2661 ккал, у 2008 р. – 2998 ккал) [9, с. 412, 425].

Що стосується використання методу самоідентифікації, то за результатами опитування, проведеного Центром Разумкова у липні 2009 р., на питання про матеріальне становище родини респонденти відповіли так:

- ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти – 17,4 %;
- вистачає лише на харчування та придбання необхідних недорогих речей – 39,4 %;
- у цілому на життя вистачає, але придбання товарів тривалого вжитку (меблі, холодильник, телевізор тощо) викликає труднощі – 33,7 % опитаних;
- живемо забезпечено, але зробити дорогі покупки (квартира, автомобіль тощо) поки що не в змозі – 8,0 %;
- можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо, – 0,5 %;
- важко відповісти – 1,0 %.

Отже, застосування суб'єктивного підходу до оцінювання бідності дозволило отримати дещо інші результати: бідними в Україні були 56,8 % населення, а 17,4 % – навіть злиденними. Якщо брати за основу порівняння стандарти розвинених країн, то бідними можна вважати близько 90 % населення України [8].

Значний інтерес становлять і результати оцінювання бідності в Україні, здійсненого ПРООН у межах дослідження людського розвитку. Так, у 2000–2008 рр., коефіцієнт бідності, який показує частку населення країни, що належить до категорії бідних, складав лише 2,2 %. Інтенсивність депривацій також була відносно незначною – 35,7 %. Частка населення, що живе за межею бідності, тобто менше, ніж на 1,25 дол США на день за паритетом купівельної спроможності на день, була менша за 2 % [4, с. 161]. Отже, проблема злиденності в сучасній Україні гостро не стоїть. І втрата потенціалу людського розвитку за рахунок соціальної нерівності була відносно невисокою – 8,1 % (для порівняння втрати для Франції – 9,2 %, Італії – 12,0 %, Польщі – 10,8 %, Російської Федерації – 11,5 %) [4, с. 152–153].

Висновки. Викладене дозволяє констатувати, що за градацією Л. Гордона, проблема злиденності для сучасної України не є загрозливою на відміну від питання нужденності та незабезпеченості, які є вкрай болючими. Дійсно, більшість населення може задовольнити свої потреби у харчуванні, має постійне місце проживання (в середньому на одну особу в Україні в 2009 р. припадало 23,0 м² загальної площі житла), доступ до освітніх і базових медичних послуг. Але рівень задоволення інших потреб залишається вкрай низьким. Так, у 2009 р. витрати на відпочинок і культуру склали лише 1,8 % сукупних витрат домогосподарств, на освіту – 1,3 %, на охорону здоров'я – 3,1 %, на побутову техніку і поточне утримання житла – 2,3 %, на ресторани і готелі – 2,5 % на одяг і взуття – 5,6 % [9, с. 414, 437].

За об'єктивними оцінками до середнього класу (за стандартами розвинених країн) в Україні можна віднести 10–12 % населення, ще 1–2 % є багатими та надбагатими. Всіх інших, а це понад 85 %, можна вважати тією чи іншою мірою бідними [12]. У розвинених країнах структура суспільства зовсім інша: близько 5 % населення є багатими, 80 % – середній клас, 15 % – належать до категорії бідних [3, с. 9].

Бідність населення має значні негативні наслідки, серед яких одним із головних є втрата людського потенціалу країни, особливо у сфері освіти та охорони здоров'я. Така ситуація не лише негативно позначається на поточній соціально-економічній ситуації, а й є перешкодою для подальшого національного розвитку. Особливої гостроти ця проблема набуває, якщо зважати на сучасні процеси формування постіндустріального суспільства. Так, за висновками фахівців ООН, якщо декілька десятиліть тому конкурентні переваги були у країн з багатими природними ресурсами, капіталами, то сьогодні економічне зростання на 64 % залежить від людського і соціального потенціалу, від природних ресурсів на – 20 %, від капіталу – на 16 % [12]. Тому проблема подолання бідності і сприяння розвитку людського потенціалу є однією з найголовніших для сучасної України. Від її розв'язання значною мірою залежить успішність її подальшого соціально-економічного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безпека людського розвитку: економіко-теоретичний аналіз : монографія / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. / за ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2010. – 448 с.
2. Демографічні чинники бідності : монографія / за ред. Е. М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2009. – 184 с.
3. Добренєков В. И. Социология: Социальная структура и стратификация / В. И. Добренєков. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 536 с.
4. Доклад о развитии человека 2010: реальное богатство народов: пути к развитию человека [Электронный ресурс] : пер. с англ.; ПРООН. – М. : Весь мир, 2010. – 244 с. – Режим доступа : <http://www.un.org/ru/development/hdr/2010/>.
5. Коваліско Н. В. Основи соціальної стратифікації : навч. посіб. / Н. В. Коваліско. – Львів : Магнолія, 2006, 2007. – 328 с.
6. Міщенко М. Середній клас: самовизначення в соціальній структурі суспільства [Електронний ресурс] / М. Міщенко // Нац. безпека і оборона, 2008. – № 7. – С. 5–13. – Режим доступу : <http://www.razumkov.org.ua/ukr/journal.php?y=2008&cat=121>.
7. Середній клас – передумова демократичної перспективи України [Електронний ресурс] // Нац. безпека і оборона, 2008. – № 7. – С. 2–4. – Режим доступу : <http://www.razumkov.org.ua/ukr/journal.php?y=2008&cat=121>.

8. Соціологічне опитування «Яке з наведених суджень найбільшою мірою відповідає фінансовому становищу Вашої родини (динаміка 2004–2009)» [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.razumkov.org.ua/ukr/article.php/poll.php?poll_id=139.
9. Статистичний щорічник України за 2009 рік / за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Держ. комітет статистики України, 2010. – 567 с.
10. Холод Н. М. Розподіл доходів та бідність у перехідних економіках : монографія / Н. М. Холод. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. – 442 с.
11. Шангіна Л. Структура доходів і витрат домогосподарств «не відчула» кризи / Л. Шангіна, В. Юрчишин // Макроекон. огляд України, – 2009. – Груд. – С. 1–4.
12. Юрчишин, В. «Зарплатні сльози». Хто винен і що робити [Електронний ресурс] / В. Юрчишин. – Режим доступу : http://www.razumkov.org.ua/ukr/article.php?news_id=814.

СОЦИАЛЬНОЕ НЕРАВЕНСТВО И БЕДНОСТЬ В УКРАИНЕ

Чуприна Е. А.

Определены сущность и виды бедности. Охарактеризованы основные методики количественной оценки бедности и социального неравенства. Проанализирована социальная структура современного украинского общества. Определен уровень бедности в Украине и обоснованы последствия сложившейся ситуации для будущего социально-экономического развития страны.

Ключевые слова: социальное неравенство, абсолютная и относительная бедность, нищета, показатели бедности и социального неравенства, человеческое развитие.

SOCIAL INEQUALITY AND POVERTY IN UKRAINE

Chuprina O. O.

The essence and the types of poverty are defined in the work, the basic methods of quantitative estimation of poverty and social inequality are described; the analysis of social structure of modern Ukrainian society is carried out, the level of poverty in Ukraine is defined and the consequences of the current situation for the future socio-economic country development are grounded.

Key words: social inequality, absolute and relative poverty, beggary, indexes of poverty and social inequality, human development.